

Fanø Kommune – en demensvenlig kommune

Fanø Kommunes demensstrategi
og demenshandlingsplan 2025

Godkendt af Byrådet, april 2019

Fanø – En demensvenlig kommune

Fanø Kommune vil være en demensvenlig kommune. Det betyder at vi understøtter mennesker med demens, så de kan leve et trygt og værdigt liv – uanset om de er bosiddende i eget hjem eller på plejecenter, og hvor de er i sygdomsforløbet. Målet er ambitiøst og stiller krav til de fagpersoner og professionelle, som arbejder med demensramte borgere i Fanø Kommune.

For at vi kan lykkes med det nu - og i fremtiden er det afgørende, at vi nytænker vores måde at samarbejde med borgere med demens og deres pårørende. Fanø Kommunes demensstrategi og demenshandlingsplan er Velfærdsforvaltningens bud på, hvordan vi kan lykkes med det. For at demensstrategien lykkes er det afgørende, at vi er tydelige omkring hvor vi vil hen, hvorfor vi vil det og ikke mindst hvordan vi vil gøre det i praksis. Derfor udmøntes strategien i en handleplan med tre temaer målrettet fagpersoner og lokalsamfundet. De tre temaer tager udgangspunkt i de fem fokusområder, der er beskrevet i den Nationale Demenshandleplan. Med Fanø Kommunes handleplaner for de tre temaer, bliver det muligt at arbejde med strategiens værdier i praksis og dermed sikre at alle borgere oplever velfærd – demensdiagnose eller ej.

Hvad er en demensvenlig kommune?

En demensvenlig kommune skaber et lokalsamfund, hvor borgere med demens og deres pårørende kan færdes trygt og fortsat føle sig inkluderet på trods af demens. Det kan for eksempel betyde, at butikker og virksomheder er demensvenlige og at naboer, venner og børn får mere viden om demens. Mange borgere med en demenssygdom oplever social isolation. Sygdommen gør, at de kan have svært ved at indgå i sociale relationer og deltage i aktiviteter i lokalsamfundet. At finde vej, at møde en af naboerne, at huske hvad man skal til træningen, eller hvad det var, man skulle handle, bliver vanskeligt.

Vores værdier i samarbejdet med borgere med demens

Medarbejdere i Fanø Kommune spiller en afgørende rolle i forhold til mennesker med demens. Fagpersoner har ofte en tæt kontakt til den enkelte borger, og besidder en værdifuld viden. Netop denne viden er vigtig, hvis vi skal være en demensvenlig kommune, der sikrer tryghed og værdighed for alle mennesker med demens.

Fanø Kommune har udpeget en række værdier vi anvender som pejlemærker i det daglige arbejde med borgeren. Værdierne er ligeledes beskrevet i forvaltningens Velfærdspolitik- og strategi.

Fanø Kommunes demensstrategi afspejler værdierne:

- Helhedsorienterede løsninger & Samskabelse
- Tværfaglig viden & Koordinerede forløb
- Tidlig opsporing & Forebyggelse

Helhedsorienterede løsninger & Samskabelse

I Velfærdsforvaltningen tager vi afsæt i den enkelte borger med demens. Vi differentierer indsatsen, så den matcher den enkeltes behov for pleje, omsorg og rehabilitering. Vi arbejder med hele borgerens livssituation, og inddrager familien og netværkets ressourcer i de indsatser vi iværksætter. På den måde sikrer vi helhedsorienterede løsninger, der afspejler de differentierede behov den enkelte har.

Samtidig anerkender vi den belastning det er for pårørende, når deres kære bliver diagnosticeret med en demenssygdom. En demenssygdom påvirker ikke alene den enkeltes livskvalitet, arbejdsevne og fritid, men også ægtefælle, øvrig familie og venner påvirkes af sygdommen. Alle kan have brug for støtte og rådgivning sideløbende med den demensramtes behandling. Vi prioriterer derfor støtte og omsorg til de pårørende, og lægger vægt på at forløb tilrettelægges individuelt og med udgangspunkt i den enkeltes behov for information og rådgivning.

I Fanø Kommune gør et bredt korps af frivillige en aktiv indsats for at samskabe, til gavn for borgeren og de pårørende. Den lange række af aktiviteter bidrager til at den demensramte fortsat kan have en aktiv dagligdag. Det ved vi har stor indflydelse på

demenssygdommens forløb. Som sidegevinst opnår vi, at borgernes hverdag bliver præget af livskvalitet og værdighed – på trods af en demensdiagnose.

Tværfaglig viden & Koordinerede forløb

I Velfærdsforvaltningen samarbejder vi på tværs af forvaltningens områder. Vi strukturerer snitflader, og sikrer at værdifuld viden deles på tværs af fagområder. På den måde opnår vi effektive indsatser og undgår overlap og gentagelser. Vi arbejder med klare arbejdsgange, sikrer effektiv vidensdeling i koordinerede forløb og vi samarbejder på tværs af sektorer f.eks. i overgangen fra sygehusindlæggelse til behandling i kommunen og med lægepraksis.

Dette er særligt vigtigt i arbejdet med den demensramte borger, hvor problemstillingerne kan være mange, og hvor der ofte er flere fagområder involveret. Vi har fokus på at inddrage borgeren i det omfang det er muligt. Vi lægger vægt på vigtigheden af at kommunikere i øjenhøjde med den demensramte og de pårørende. Vi sikrer koordinerede forløb, hvor inddragelse af de pårørende prioriteres. Vi inddrager velfærdsteknologiske løsninger i det omfang det giver mening og hvor vi kan støtte borgeren i at vedligeholde- og/eller øge sin selvstændighed.

Tidlig opsporing & Forebyggelse

I Velfærdsforvaltningen har vi fokus på tidlig opsporing og forebyggelse, fordi en tidlig diagnose, tidlig indsats og støtte medvirker til at forsinke sygdomsudviklingen. Vi italesætter opmærksomheder, prioriterer gennemsigtighed og dialog. På den måde sikrer vi tillid og tryghed i samarbejdet med borgeren og de pårørende.

National Demenshandlingsplan 2025

Regeringen vedtog den 15. december 2016 den Nationale Demenshandlingsplan 2025.

Den Nationale Demenshandlingsplan opstiller tre nationale mål for området; Danmark skal have 98 demensvenlige kommuner, flere borgere med demens skal udredes, og endelig skal en forbedret pleje- og behandlingsindsats nedbringe forbruget af antipsykotisk medicin.

Den Nationale Demenshandlingsplan opstiller 5 fokusområder:

- Tidlig opsporing og kvalitet i udredning
- Bedre kvalitet i pleje, omsorg og rehabilitering
- Støtte og rådgivning til pårørende til mennesker med demens
- Demensvenlige samfund og boliger
- Øget viden og kompetenceniveau

Demenshandleplan

Fanø Kommunes demenshandlingsplan skal fungere som en overordnet ramme for initiativerne på demensområdet. Planen skal bygge videre på alle de initiativer vi allerede har i kommunen, men også sætte retning for ny udvikling. Fanø Kommune har udpeget tre overordnede temaer for det fremadrettede arbejde med at sikre Fanø som en demensvenlig kommune:

- Det demensvenlige Fanø
- Tilbud på demensområdet, herunder rådgivning og oplysning
- Kompetenceudvikling

Hvorfor en demenshandleplan?

Handlingsplanen sætter den overordnede ramme for indsatsen for borgere med demens og deres pårørende.

Med afsæt i den Nationale Demenshandlingsplan har Fanø Kommune i efteråret 2018 udviklet en lokal demenshandlingsplan.

Fanø Kommunes demenshandlingsplan ligger i forlængelse af kommunens Sundhedspolitik, Senior- og værdighedspolitik samt den overordnede Velfærdspolitik og danner grundlaget for arbejdet på demensområdet.

Fanø Kommunes demenshandleplan tager afsæt i en inddragelsesproces, hvor en bredt sammensat gruppe af personer med interesse for demensområdet, er kommet med input til udarbejdelsen af planen. Konkret har der været afholdt en workshop "Fanø som demensvenlig kommune" for alle interesserede borgere (erhvervsliv, foreninger, politikere, råd og medarbejdere). Derudover er der afholdt fokusgruppeinterviews med pårørende til demensramte, og borgere med en demensdiagnose.

Hvad ved vi allerede?

- Det skønnes, at knap 80.000 mennesker har en demenssygdom. Risikoen for en demenssygdom øges med alderen. Demenssygdomme har forskellige udtryk, udvikler sig over år og behovet for pleje ændrer sig (1).
- Betegnelsen demens dækker over 200 uhelbredelige hjernesygdomme, hvor hjernen nedbrydes langsomt, over år. Demenssygdomme er den 5. hyppigste dødsårsag i Danmark.
- Demenssygdomme påvirker hele familien. Forskning viser at nære pårørende til demensramte har forringet trivsel og forøget risiko for sygdom. Knap 500.000 mennesker er på den ene eller anden måde ramt af sygdommen.
- De nærmeste pårørende til et menneske med demens har behov for løbende rådgivning og støtte for at kunne fortsætte med at skabe tryghed i hverdagen. Forskning viser, at omsorgsgivere til et menneske med demens oplever forringet trivsel og har forøget risiko for selv at blive syg. Derfor er rådgivning og støtte til pårørende en vigtig faktor i et demensforløb.
- En tidlig demensdiagnose er afgørende for det videre forløb for den demensramte, og de pårørende. En tidlig diagnose øger sandsynligheden for, at den rette behandling iværksættes på et tidligt stadie af sygdommen, så borgeren kan fastholde en aktiv hverdag.
- Vi ved at målrettet træning, støtte til struktur og udførelse af hverdagsaktiviteter, samt indgåelse i sociale fællesskaber påvirker hjernen positivt og kan forhale sygdomsudviklingen (2).
- Teknologiske hjælpemidler kan støtte den demensramte i at vedligeholde -, eller øge selvstændighed. Det sundhedsfaglige personales demensfaglige kompetencer har betydning for kvaliteten af igangsættelse og justering af initiativer, så borgeren og pårørende oplever livskvalitet i hverdagen trods sygdommen.

Det gør vi allerede

Fanø Kommune har fokus på demensområdet. Både fagpersoner og frivillige er en del af indsatsen. Vi har tradition for at samarbejde tværfagligt med for eksempel kommunens skole og daginstitutioner i indsatser, som øger livskvaliteten for borgere med demens og deres pårørende.

Kommunen har en demenskontaktperson, der tilbyder rådgivning og vejledning til demensramte og pårørende. Der er daghjemstilbud for borgere med demens og motionstilbud med fokus på socialt samvær. Fanø- Varde- og Esbjerg Kommune har i samarbejde oprettet et rådgivnings- og aktivitetscenter for yngre demensramte (under 75 år) og pårørende i Esbjerg.

Der er fokus på medarbejdernes kompetencer indenfor demens og der sikres fortløbende kompetenceudvikling af medarbejdere der samarbejder med demensramte og pårørende.

Daghjems- og aktivitetstilbud

Aktivitetsteamet og det store netværk af frivillige tilbyder både daghjemsbrugere og beboere mange forskelligartede aktiviteter i ugens løb. Alle aktiviteter har fokus på socialt samvær.

Plejecenterets fællesarealer er demensvenligt indrettet, hvor aktiviteter som; Motion, spil, erindringsdans, kreativt værksted og årstidsbestemte aktiviteter foregår. Hjemmeboende borgere med demens tilbydes specifik fysisk og kognitiv træning på små hold. Der er tilbud om ture med skubbeklubben, Bussens venner, cyklens venner og kulturture med aktivitetsteamet. Nyttehaven er et tilbud til hjemmeboende borgere med demens og deres pårørende. Haven benyttes også af daghjemsbrugere og beboere fra Plejecentret.

Det vil vi arbejde for

De tre overordnede temaer i Fanø Kommunes demenshandlingsplan sætter rammen for udvikling af området frem mod år 2025:

- Det demensvenlige Fanø
- Tilbud på demensområdet herunder rådgivning og oplysning
- Kompetenceudvikling

De tre temaer tager afsæt i input fra demensramte, pårørende, erhvervsliv og borgere.

Det demensvenlige Fanø

En demensvenlig kommune er et lokalsamfund, hvor borgere med demens og deres pårørende kan færdes trygt og føle sig inkluderet på trods af sygdom. Det kan for eksempel betyde at butikker, virksomheder og kommunale enheder er bevidste om de problemer som borgere med demens oplever. Naboer, venner og børn får mere viden om demens.

Fanø Kommune arbejder for at:

- Være et inkluderende og trygt lokalsamfund for demensramte og deres pårørende.
- Udbrede demensven-konceptet i kommunen, virksomheder, butikker og Fanø-borgere generelt, så de opnår viden om demens og kan møde den demensramte og pårørende med forståelse, tålmodighed og assistance i situationen.
- Indrette de fysiske rammer demensvenligt, så den demensramte og pårørende fortsat kan indgå i sociale fællesskaber efter behov.
- Inddrage demensramte og pårørende, før beslutninger om nye demensvenlige tiltag

"Alle er så søde og hjælpsomme. Jeg skal bare selv være åben omkring min demens. Man kan jo ikke se det på mig"

Borger med demens, Fanø

"Fanø er så dejlig en ø at bo på når man er dement, fordi alle kender mig. Hvis jeg f.eks. ikke kan finde hjem, så er der med det samme en som vil hjælpe mig. Det giver mig tryghed"

Borger med demens, Fanø

"Alle kender de demente i samfundet. Man tager hånd om hinanden, og det er en fordel at det er et lille samfund".

Pårørende til dement, Fanø

Tilbud på demensområdet herunder rådgivning og oplysning

Rådgivning og oplysning er med til at sikre bedre mulighed for en tidlig opsporing og udredning for demens. En demensdiagnose, som er stillet tidligt i et sygdomsforløb, giver borgeren mulighed for at få den rette behandling, og gør Fanø Kommune i stand til at sætte ind med rette tilbud og støtte tidligt i forløbet. En tidlig indsats er medvirkende til at udskyde forværring af sygdommen.

De nærmeste pårørende til et menneske med demens har behov for løbende rådgivning og støtte for at kunne fortsætte med at være en tryghedsskabende faktor i hverdagslivet.

Fanø Kommune vil afhjælpe pårørende og demensramtes ændrede betingelser ved at tilbyde rådgivning og oplysning.

Fanø Kommune arbejder for at:

- Sikre at information vedrørende demens er let tilgængelig på Fanø Kommunes hjemmeside.
- Sikre at rådgivning og oplysning er let tilgængelig.
- Sætte fokus på oplysning og viden om, hvor man kan henvende sig med demensrelaterede spørgsmål.
- Sikre fornøden viden til pårørende om mulighederne for aflastning.
- Etablere pårørendegrupper til demensramte.
- Etablere rehabiliterende indsatser til demensramte og pårørende med fokus på meningsfulde aktiviteter.
- Have fokus på velfærdsteknologiske løsninger, hvor det kan kompensere for funktionstab og vedligeholde den demensramtes selvstændighed, frihed og sikkerhed.
- Inddrage de frivillige, og optimere rammerne for de frivillige, der ønsker at deltage i udviklingen af meningsfulde indsatser.

"Som pårørende har jeg brug for en vejleder, der kan give mig viden om, hvordan jeg bedst kan håndtere forskellige situationer.

Vejlederen skal kende mig og min mand, og vejlede os som familie"
Pårørende til dement, Fanø

"Jeg synes det er svært at der kommer så mange i vores hjem. Det kan ikke være anderledes, men det er min sygdom ikke beregnet til. De er næsten alle er søde, men det stresser mig. Det er ligesom en banegård nogle gange".

Borger med demens, Fanø

"Jeg går til noget træning 2 gange om ugen. Det er rigtig godt. Vi træner og så er der tid til en kop kaffe og en god snak. Det er så rart at komme lidt ud"

Borger med demens, Fanø

Kompetenceudvikling

Der er mange typer demenssygdomme og den enkeltes sygdom udvikler sig forskelligt og over år. Det kommer derfor borgerne til gavn, når det sundhedsfaglige personale har den rette viden og kompetencer og er i stand til at omsætte det i praksis.

Det sundheds- og servicefaglige personales faglige vidensniveau har betydning for evnen til at justere og igangsætte initiativer og rehabiliterende indsatser, så borgeren så vidt muligt kan mestre livet og bevare livskvaliteten.

Fanø Kommune arbejder for at:

- Sikre et personale med basisviden om demens, der kan anvendes i praksis.
- Udarbejde en plan for personalets kompetenceudvikling med henblik på at styrke en målrettet demensindsats.
- Sikre et tæt tværfagligt og tværsektorielt samarbejde og koordinering med henblik på tidlig opsporing og kvalitet i udredning.
- Udvikle et demensteam med specialviden, som koordinerer indsatsen i samarbejdet med demensramte, pårørende - tværfagligt og tværsektorielt.
- Tilbud om undervisningsforløb om demenssygdomme til ansatte med borgerkontakt- for eksempel Borgerservice, biblioteket.

"Jeg mangler systematisk opsamling om min ægtefælle fra en kontaktperson. Jeg føler pt at jeg som pårørende tager tiden fra andre beboere fordi jeg selv skal spørge"
Pårørende til dement, Fanø

"Koordineringen omkring indsatser til den demente kan forbedres. Som pårørende oplever vi selv at skulle koordinere, og det er ikke optimalt. Det er hverken rart for os eller den demente selv, at de er afhængige af hjælp fra os for, at kunne få den hjælp de har krav på. Det opleves som nedværdigende for begge parter"
Pårørende til dement, Fanø

Følgende har deltaget i udarbejdelsen af Fanø Kommunes demensstrategi:

- Workshop-deltagere har givet inspiration
- Borgere med demens
- Pårørende til demensramte
- Styregruppen "Fanø som demensvenlig kommune"
- Projektgruppen "Fanø som demensvenlig kommune" (frivillige, erhvervsliv, pårørende, kommunale medarbejdere)
- Seniorrådet
- Frivillig kontaktpersoner

Reference

- (1) Videnscenter for demens:
<http://www.videnscenterfordemens.dk/viden-om-demens/>
- (2) Videnscenter for demens:
<http://www.videnscenterfordemens.dk/forskning/forskningsnyheder/2014/04/fysisk-traening->

